

Een huisarts over een jaar met Corona

Als parttime werkend en bijna gepensioneerd, inmiddels niet-meer-praktijkhoudend huisarts heb ik de afgelopen maanden veel tijd gehad en genomen om me inhoudelijk te verdiepen in het SARS-CoV2-virus, en alles wat daarmee samenhangt.

Naast de gebruikelijke tv en kranten, heb ik honderden artikelen, interviews en video's bekeken en veel gesprekken gevoerd. Als huisarts heb ik relevante nascholingen gevolgd, en in de dagpraktijk en op de huisartsenpost met Covid-19 patiënten te maken gehad, onder de indruk van de heftigheid waarmee de ziekte kan verlopen.

Het vak maakt mij eerder ambachtvrouw dan wetenschapper, maar vanuit mijn medische / academische achtergrond acht ik mij wel in staat om een redelijk oordeel te vellen over de kwaliteit en consistentie van alles wat zo mijn oog gepasseerd heeft.

In onderstaand overzicht heb ik geprobeerd zoveel mogelijk zonder oordeel te beschrijven welke aspecten er meespelen in deze crisis. Ik had daar zelf behoefte aan en hoop hiermee tevens collega's en andere betrokken burgers die wellicht minder tijd hebben gehad zich te verdiepen, van dienst te zijn. Bovenal is het bedoeld als aanmoediging om vragen te blijven stellen, en vooral om te *luisteren*.

Wetenschap

Wereldwijd blijken er vele honderden - zo niet duizenden - gerenomeerde wetenschappers te zijn met een 'afwijkende' mening over allerlei deelaspekten, die al in een vroeg stadium vragen gingen stellen over het ingezette beleid. Hun argumenten en redematies kon ik goed volgen; hun oprechte betrokkenheid bij deze crisis en de wens deze goed te overwinnen eveneens. Er bleek internationaal geen belangstelling voor hun inbreng, aanbod en expertise. Systematische weerlegging van hun uiteenzettingen heb ik niet gezien, wel negering. Mij is daarom niet duidelijk geworden waarom ik de ene wetenschapper wel en de andere niet zou moeten geloven of volgen. Diverse wetenschappers hebben hun geuite bezorgdheid moeten bekopen met boycot, verguizing of dreigementen. Ik dacht altijd dat wetenschappelijke kennis zich ontwikkelt vanuit discours, maar dat bleek in dit geval niet (meer) zo.

Cijfers

Enorm veel cijfers zijn langsgekomen. Vanaf het eerste begin is mij daarbij het ontbreken van context en het slordig omgaan met grafieken en statistiek opgevallen. Parameters die ongenoemd veranderden of anders berekend werden, cijfers die juist nadrukkelijk ontbraken, definities die veranderen, etc. Zo wordt beleid bepalen en toetsen wel heel moeilijk.

Behandeling

Vele artsen wereldwijd hebben inmiddels ervaring met het preventief en (vroeg-)curatief behandelen van patiënten met Covid-19, gebruikmakend van veelal eenvoudige, goedkope, langbekende middelen en supplementen. Ook hun soms wanhopige oproep om deze middelen breed in te zetten wordt zo veel mogelijk genegeerd.

Wetenschappelijke onderzoeken lijken willekeurig wel of niet relevant te worden geacht, en mede daardoor overtuigt het argument "*niet evidence-based*" mij niet. Iedere arts weet dat veel gangbare behandelingen die qualificatie zouden moeten hebben, en ook hoeveel er juist *practice-based* en *off-label* wordt toegepast. Een dokter wil immers helen! Ik kan als arts niet goed begrijpen dat een mogelijke (deel-)oplossing voor een groot medisch probleem niet met vreugde en grote interesse wordt verwelkomd en *al doende* nader onderzocht.

Macht

Niet eerder heb ik me zo gerealiseerd hoe weinig macht een regering heeft tegenover internationale instituten, overeenkomsten, banken en multinationals. En van die laatsten neemt de farma-industrie een heel belangrijke plaats in. Wie zich verdiept in onderlinge relaties tussen de deze spelers op het wereldtoneel, kan niet anders dan onder de indruk zijn van de enorme belangenverstrengeling en keiharde mentaliteit. Dat er in deze crisis hoe dan ook door bepaalde partijen enorm veel geld wordt binnengehaald, en dat het geld daarbij 'omhoog stroomt', het verschil tussen arm en rijk steeds verder vergrotend, staat buiten kijf.

Levensjaren

Nooit eerder is per gered gezond levensjaar zoveel geld beschikbaar gesteld. Nooit eerder ging dat gepaard met vermoedelijk een veelvoud aan (te verwachten) verloren gezonde levensjaren in de bevolking. Nooit eerder is een gezondheidsprobleem dat een groot deel van de bevolking betreft met zoveel voortvarendheid aangepakt. Het kan dus wel, al lieten de bezuinigingen in de zorg van de afgelopen jaren anders denken.

Begrip

Door het bekijken van bijdrages van historici, filosofen, sociologen en psychologen ben ik meer gaan begrijpen van begrippen als narratief, groepsvorming, angstmechanismen, ongericht onbehagen, communicatie, aanraking, gedragsbeïnvloeding, schuldbeleving, massahypnose, bewustzijnsvernauwing, bepalen en bijstellen van een doel, evaluatie van een resultaat. Het heeft mij geholpen te begrijpen en aanvaarden hoe totaal verschillend mensen kunnen reageren op deze crisis, terwijl we toch allemaal verlangen naar gezondheid en veiligheid voor iedereen.

Normaal

Al vroeg werd door politici over de hele wereld de term 'het nieuwe normaal' gebezigd. Hoewel ons nog wordt voorgespiegeld dat we na de vaccinaties (pas) weer 'terug naar normaal' kunnen, is langzamerhand wel duidelijk dat er blijvend iets in de wereldorde aan het veranderen is. Nu de hele wereld in beroering is, geeft dat de kans om wereldwijd iets te *resetten*. Dat dat hard nodig is zal bijna iedere wereldburger al wel eens verzucht hebben. Zo'n herorientatie zou op vele manieren ingevuld kunnen worden. Ik zal niet de enige zijn die in deze maanden heeft ontdekt dat er al vele jaren gewerkt wordt aan een heel specifieke uitwerking van zo'n *reset*. Bij deze uitwerking spelen kunstmatige intelligentie (AI), gentechnologie, centrale macht en controle een doorslaggevende rol, ten koste van individuele vrijheid, kwetsbaarheid en creativiteit. Over een dergelijke *Great Reset* is nooit democratisch besloten. Dat er nu een virus is dat de hele wereld op z'n kop zet, komt de ontwerpers van deze reset niet slecht uit. Verbouwen begint immers altijd met afbreken van het oude, en dat is nu volop gaande.

Scenario

Vanaf het begin is in oorlogstaal over 'corona' gesproken, werd de nadruk op 'samen' gelegd en werd als enige werkelijke oplossing 'vaccineren' voorgespiegeld. Bij 'samen' denk ik aan de gezamenlijke inzet en betrokkenheid van zoveel mogelijk deskundigen, die diverse scenario's uitwerken en vergelijken. Zodoende zou het meest kansrijke plan (met zo min mogelijke nevenschade) kunnen worden gekozen, waarbij ook de Tweede Kamer een belangrijke rol te vervullen zou hebben. Uiteraard zouden ook de meest direct betrokkenen - de voor het virus meest kwetsbaren, en de gezondheidswerkers - hierin een duidelijke stem moeten krijgen.

Er blijken inderdaad heel wat wetenschappers, medici en ondernemers in teamverband scenario's te hebben uitgewerkt. Proportionele maatregelen die veel gedifferentieerder zijn en ruimte geven aan individuele keuzevrijheid zouden - volgens deskundigen - zeker zo effectief en minder schadelijk kunnen zijn dan het huidige beleid.

Er blijkt echter vanuit de overheid voor alternatieve scenario's geen belangstelling te zijn, en ook de media zwijgen erover. Kritische journalistiek blijft uit, in de Tweede Kamer worden nauwelijks vragen gesteld, en artsensorganisaties maken zich uitsluitend zorgen over de praktische uitvoering van het beleid en dragen de gevolgen van eerdere bezuinigingen.

Het eenzijdig samengestelde en niet van belangenverstrengeling gespeende OMT maakt de dienst uit. Er is geen *informed consent*, geen *shared decision-making* en geen mogelijkheid tot een *second opinion*.

Dat noem ik niet 'samen'.

Als de dood

Inmiddels lijkt het er op of we allemaal 'als de dood' zijn. Als de dood om te sterven aan Covid-19. Als de dood om anderen te besmetten, dierbaren te verliezen en te moeten leven met een schuldgevoel. Als de dood om onmogelijke keuzes te moeten maken. Om het niet meer vol te houden en burn-out te raken. Als de dood om failliet te gaan. Om nooit meer te kunnen doen waar je hart naar uit gaat. Als de dood om belachelijk gemaakt te worden als je vragen stelt. Om ontslagen te worden als je kritisch bent. Als de dood voor stigmatisatie als je maatregelen niet nakomt. Voor sociale uitsluiting als je je niet laat vaccineren. Als de dood om dóór vaccinatie ziek te worden.

Angst haalt primitieve reacties in een mens omhoog, en is nooit een goede raadgever gebleken. Meer controle is vaak een manier om grip op de angst te krijgen, en dat gebeurt dan ook volop. Maar dat maakt uiteindelijk onvrij.

Gezondheid

Het is wel duidelijk dat de coronacrisis veel meer is (geworden) dan een volksgezondheidsprobleem, of misschien zelfs uiteindelijk wel iets anders dan dat. De zogenoemde Positieve Gezondheid, een concept dat ook het RIVM heeft omarmd, definieert gezondheid als '*het vermogen om je aan te passen en je eigen regie te voeren, in het licht van de sociale, fysieke en emotionele uitdagingen van het leven*'. Dat is dus veel meer dan 'geen corona hebben', en impliceert bovendien dat het nemen van dwingende maatregelen per definitie niet gezondheidsbevorderend is (in bredere zin), omdat het eigen regie uitsluit.

Tenslotte

Ik dacht in de loop der jaren al aardig wat mensenkennis te hebben opgedaan, maar mijn kennis van en visie op de *wereld* is in 2020 drastisch verruimd: wat een ongelooflijk dramatisch, boeiend, veelkleurig en griezelig toneel blijkt dat te zijn!

We zijn allemaal bang, we willen allemaal het beste voor elkaar en onszelf. We zijn bijna allemaal van goede wil, op een kleine groep na voor wie macht en geld te verleidelijk is geworden. Laten we elkaar de ruimte en de vrijheid geven om een bijdrage te leveren aan de oplossing van deze crisis.

5-1-2021

Johanna Priester, huisarts

Uiteraard zijn voor deze beschouwing zeer veel bronnen gebruikt en opvraagbaar. Voor een indicatie kijk bijvoorbeeld op een van onderstaande links en zoek zelf verder.

<https://artsencollectief.nl/onderbouwing/>

<https://swprs.org/2018/10/01/covid-19-intro/>

<https://www.bmj.com/content/371/bmj.m4037>

<https://www.bmj.com/content/371/bmj.m4425>

<https://www.janbhommel.com/post/verklaring-pieter-borger-over-de-publicatie-van-victor-corman-christian-drosten>

<https://www.herstel-nl.nl/home-1>

<https://www.bol.com/nl/p/corona-vals-alarm/9300000017381959/>